منابع سواد اطلاعاتی برای کتابداران و کاربران کتابخانه ها

مقدمه

به مهارتهایی که فرد در جامعه اطلاعاتی برای حفظ بقا به آنها نیازمند است، سواد اطلاعاتی گفته می شود. سواد اطلاعاتی یک ابزار مهم در جوامع اطلاعاتی می باشد و مختص شخص خاصی نیست بلکه هر شهروندی که در جامعه امروز زندگی می کند لازم است دارای توانمندی های لازم و تعریف شده برای سواد اطلاعاتی باشد. به گفته نویسندگان، پل جی. ژوروفسکی[۱] برای اولین بار سواد اطلاعاتی را در سال ۱۹۷۴ تعریف کرد. او گفت یک فرد با سواد اطلاعاتی "هر کسی است که یاد گرفته است از طیف گسترده ای از منابع اطلاعاتی برای حل مشکلات در محل کار و زندگی روزمره خود استفاده کند.» (نقل در کرنز[۲](۲۰۰۲،

برای اینکه فردی از نظر اطلاعاتی با سواد باشد، باید بتواند تشخیص دهد چه زمانی به اطلاعات نیاز دارد؟ و توانایی یافتن، ارزیابی، و استفاده مطلوب از آن اطلاعات را داشته باشد. افراد دارای سواد اطلاعاتی کسانی هستند که می دانند چگونه بیاموزند! آنها راههای یادگیری و جایگاه اطلاعات و دانش را کشف می کنند و یاد می گیرند چگونه به اطلاعات مناسب دست پیدا کنند. افراد دارای سواد اطلاعاتی در هر زمان مهیای یادگیری اند، چرا که همیشه می‌توانند اطلاعات مورد نیاز خود را پیدا کنند و برای حل مسائل و تصمیم‌گیری مناسب و درست استفاده نمایند.

منابع سواد اطلاعاتی که در زیر معرفی می شوند به شما کمک خواهد کرد تا از طریق آنها در آموزشهای فردی، کلاس درس و کارگاه های خود در مورد موضوعاتی از جستجوی ادبیات و پیشینه موضوعات تا فرآیند انتشار بهره ببرید. مطلبی که می خوانید منابع سواد اطلاعاتی یک مقاله محبوب در سال ۲۰۱۷ را به‌روزرسانی می‌کند. شما می توانید پژوهشگران خود را به آکادمی پژوهشگر معرفی کنید. این آکادمی که قبلاً پردیس انتشارات بود، با پلتفرم رایگانش راهنمایی، دانش و پشتیبانی را برای محققان تازه کار و محققانی با چند سال سابقه ارائه می‌کند.

از فعالیتهای انجمن ها، دانشگاه ها و از کارهای شگفت انگیزی که توسط همکاران کتابدار خود در سراسر جهان و از تیم های مختلف در الزویر انجام می شود، استفاده کنید. و در صورت تمایل منابع مورد علاقه خود را در قسمت نظرات به اشتراک بگذارید.

وبسایت پروژه سواد اطلاعاتی(پیل[۳])

پیل یک موسسه غیرانتفاعی است که مطالعات تحقیقاتی را در سطح ملی در ایالات متحده در مورد بزرگسالان کهنسال و نحوه یافتن، ارزیابی و انتخاب اطلاعات(رفتار اطلاع یابی) برای استفاده در دوره های خود انجام می دهد. این وبسایت حاوی صحبت‌هایی از کارشناسان، انتشارات، یافته‌های پژوهشی و نحوه به‌کارگیری این یافته‌ها توسط کتابداران در حوزه اطلاع رسانی، توسعه جوامع و افراد است.

وب سایت آکادمی پژوهشگران الزویر[۴]

کتابداران می‌توانند از منابع موجود در این بستر رایگان استفاده کنند و محققان خود را به سمت این بستر راهنمایی کنند که راهنمایی، دانش و پشتیبانی را برای محققان تازه کار و چند سال سابقه کار فراهم می‌کند. ماژول‌های آموزش الکترونیکی و منابع تکمیلی در مورد موضوعاتی مانند بودجه، داده‌های تحقیق و نوشتن به محققان کمک می‌کنند تا سفر تحقیقاتی خود را طی کنند.

تمامی حقوق برای مجله کتابدار 2.0 محفوظ است. نقل مطالب مجله تنها با ذکر منبع و نام نویسنده مجاز است.

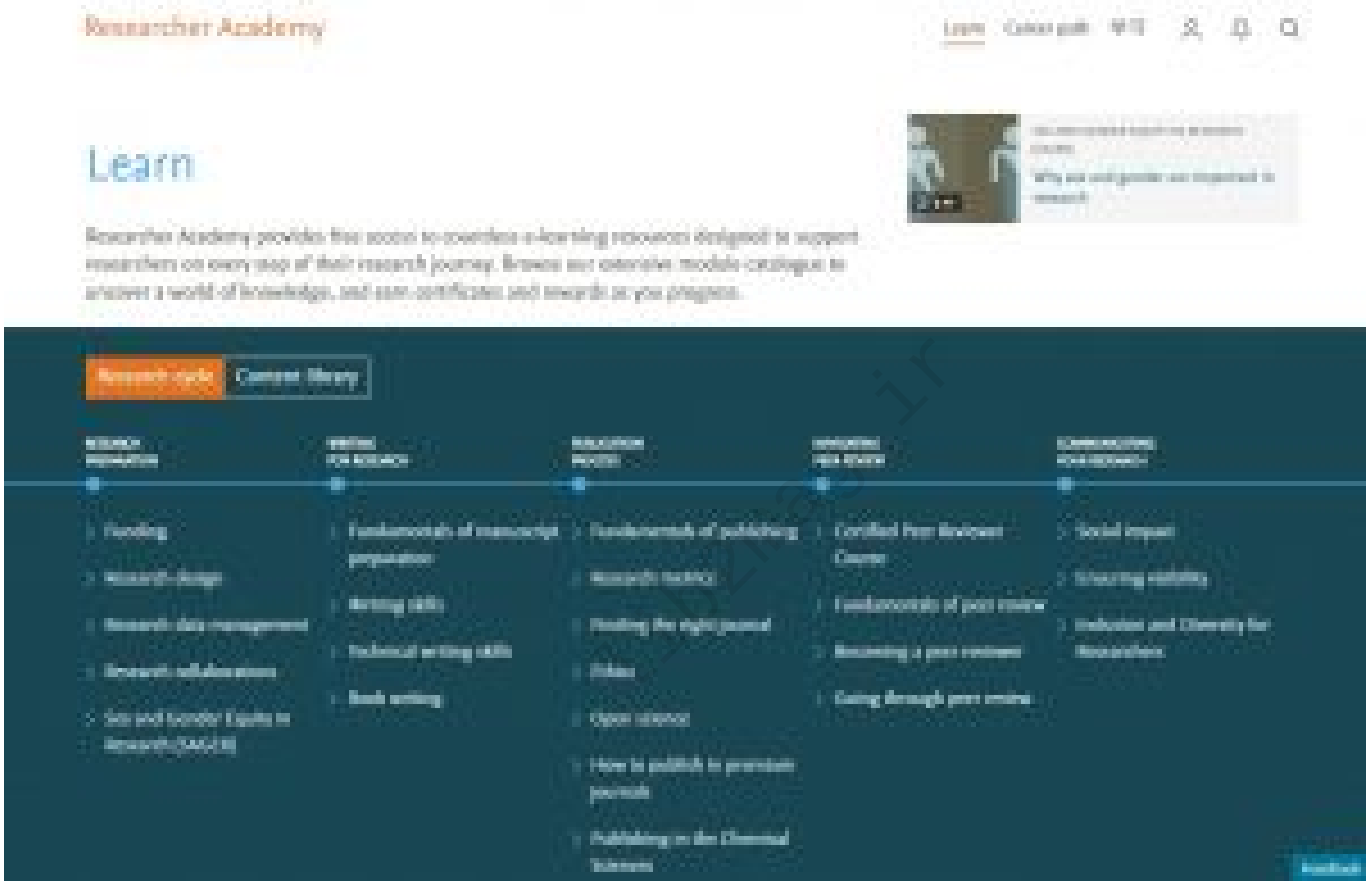

وبسایت تفکر، بررسی، ارسال(تینک، چک، سابمیت)[۵]

این یک ابتکار بین نهادی و صنعتی برای افزایش آگاهی محققان در مورد چگونگی شناسایی مجلات مورد اعتماد برای انتشار تحقیقات خود است. کتابداران می توانند چک لیستی- که به ۳۸ زبان ارائه شده – برای ارزیابی اعتبار یک مجله یا ناشر در اختیار محققان خود قرار دهند.

تمامی حقوق برای مجله کتابدار 2.0 محفوظ است. نقل مطالب مجله تنها با ذکر منبع و نام نویسنده مجاز است.

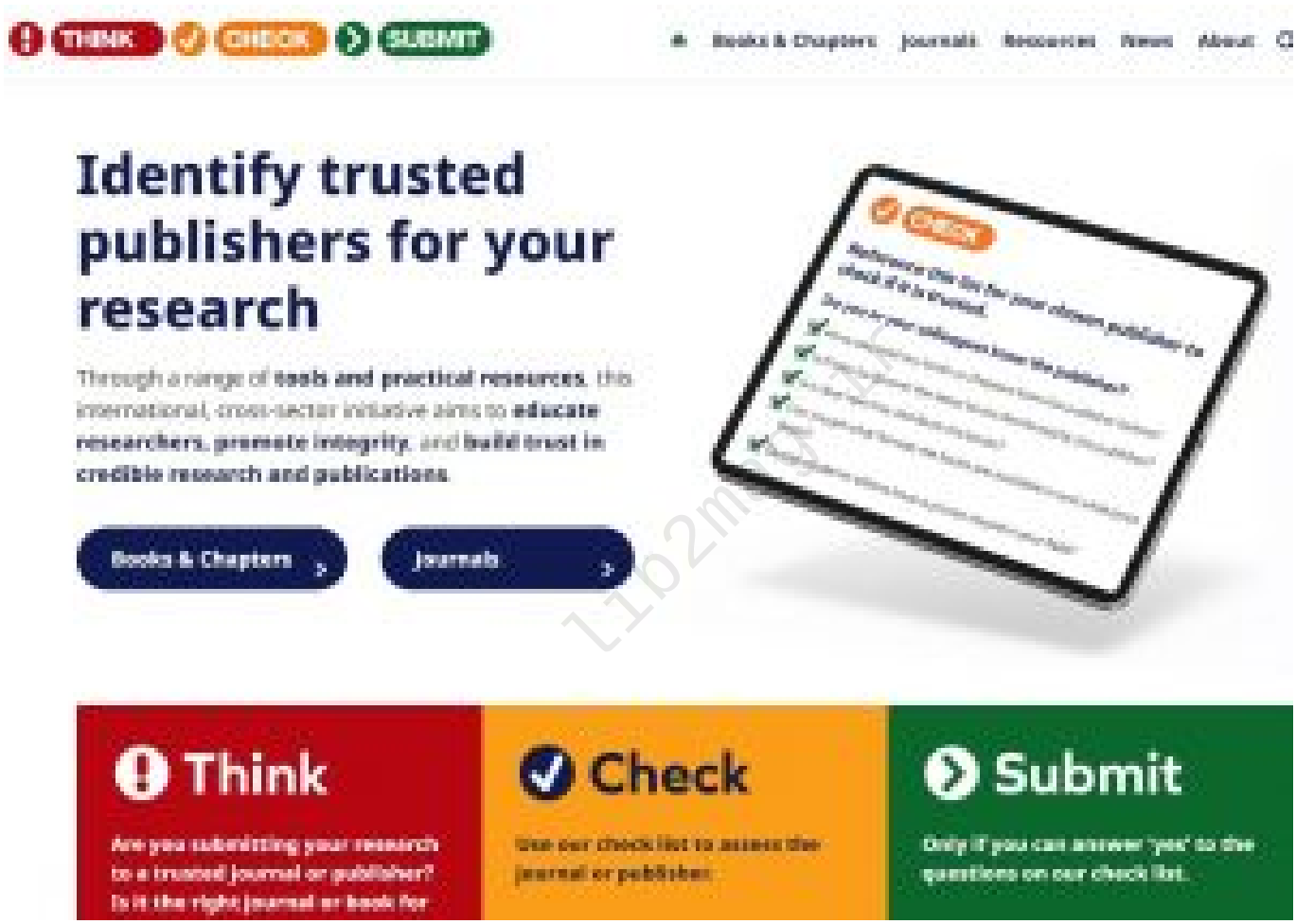

وب سایت سواد اطلاعاتی کیلیپ[۶]

این وب‌سایت اخبار، مطالعات موردی، نمونه‌هایی از بهترین عملکرد و بسته‌های ابزار رایگان در دسترس در زمینه اطلاعات و سواد دیجیتال را ارائه می‌دهد. همچنین به مجله دسترسی آزاد سواد اطلاعاتی، کنفرانس سالانه سواد اطلاعاتی کتابداران (لیلاک[۷]) و گروه سواد اطلاعاتی کیلیپ[۸]پیوند دارد.

تمامی حقوق برای مجله کتابدار 2.0 محفوظ است. نقل مطالب مجله تنها با ذکر منبع و نام نویسنده مجاز است.

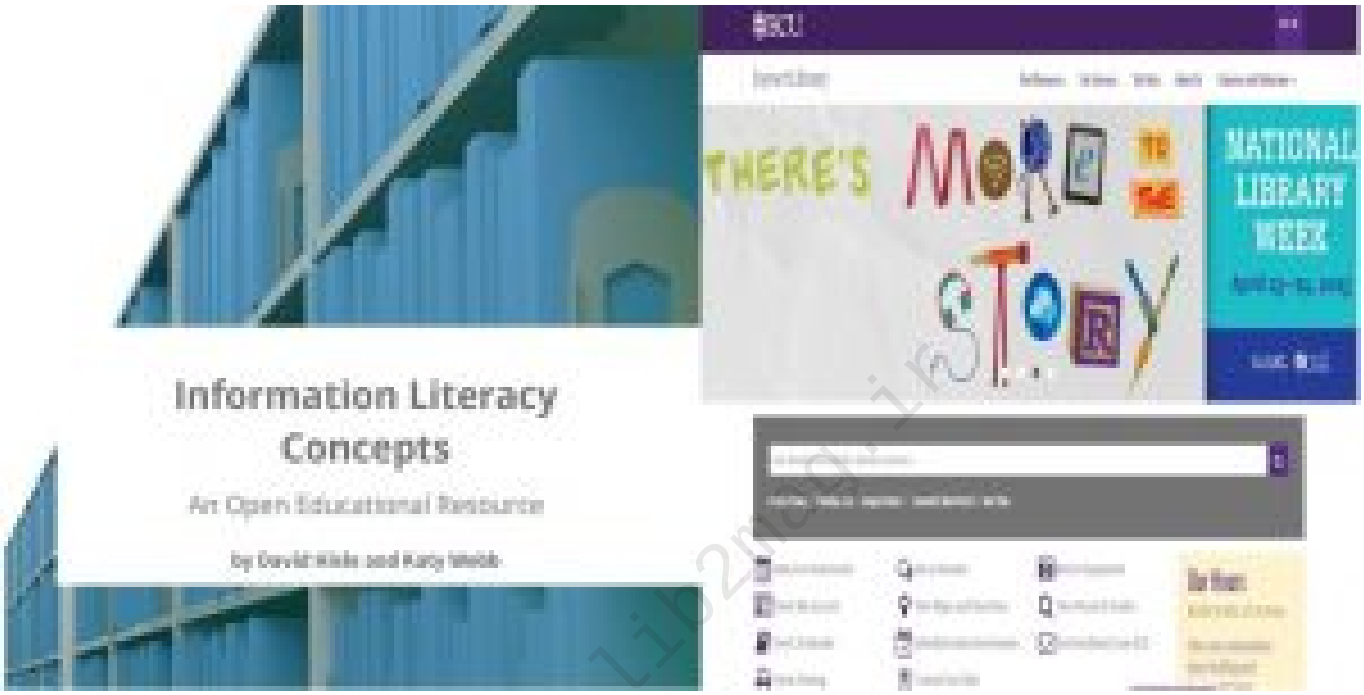

در اینجـــا نیز یک منبع خوب سواد اطلاعاتی قرارداد که توسط آقای هایل[۹]و خانم وب[۱۰] در سال ۲۰۱۷ و در کتابخانه جوینر منتشر شده است. این منبع با مقدمه ای بر چیستی سواد اطلاعاتی شروع شده و در شش فصل نوشته شده است. در فصل اول نگاهی به روال کار کتابخانه ها دارد. در فصل دوم ارزیابی اعتبار اطلاعات را بررسی می کند. در فصل سوم مروری بر انواع اطلاعات و زمان ظاهر شدن آنها در انتشار دارد. در فصل چهارم به مباحث موتورهای جستجو، پایگاه های داده کتابخانه، رده بندی کتابخانه کنگره، و ابزارهای جستجو می پردازد. فصل پنجم با نگاهی به فرآیند پژوهش " تعیین یک موضوع"، "شناسایی کلمات کلیدی" و "بازیابی اطلاعات" مورد نیاز را بررسی می کند و در فصل آخر استفاده اخلاقی از اطلاعات را بیان می کند موادی مانند: صداقت تحصیلی، اجتناب از سرقت ادبی، و بورس تحصیلی .

به جز منابع بالا یک منبع(قابل دانلود) دیگر نیز در زیر معرفی می شوند که به برنامه سواد اطلاعاتی شما و کتابخانه تان کمک خواهد کرد.

جعبه ابزار قابل تنظیم برای GEOBASE and GeoRef ,Inspec ,Compendex

کتابخانه دانشگاه ملی[۱۱]

این کتابخانه یک بخش به مبحث سواد اطلاعاتی اختصاص داده که یک منبع خوب و غنی برای مطالعه است. درسمت چپ این سایت همانطور که در عکس مشخص است، قسمت منابع انتخاب شده است. این منابع طیف متنوعی از فرمت ها را شامل می شوند: کتاب، مجله، مقالات، وبسایت ها، ویدیوها و وبینارها.

تمامی حقوق برای مجله کتابدار 2.0 محفوظ است. نقل مطالب مجله تنها با ذکر منبع و نام نویسنده مجاز است.

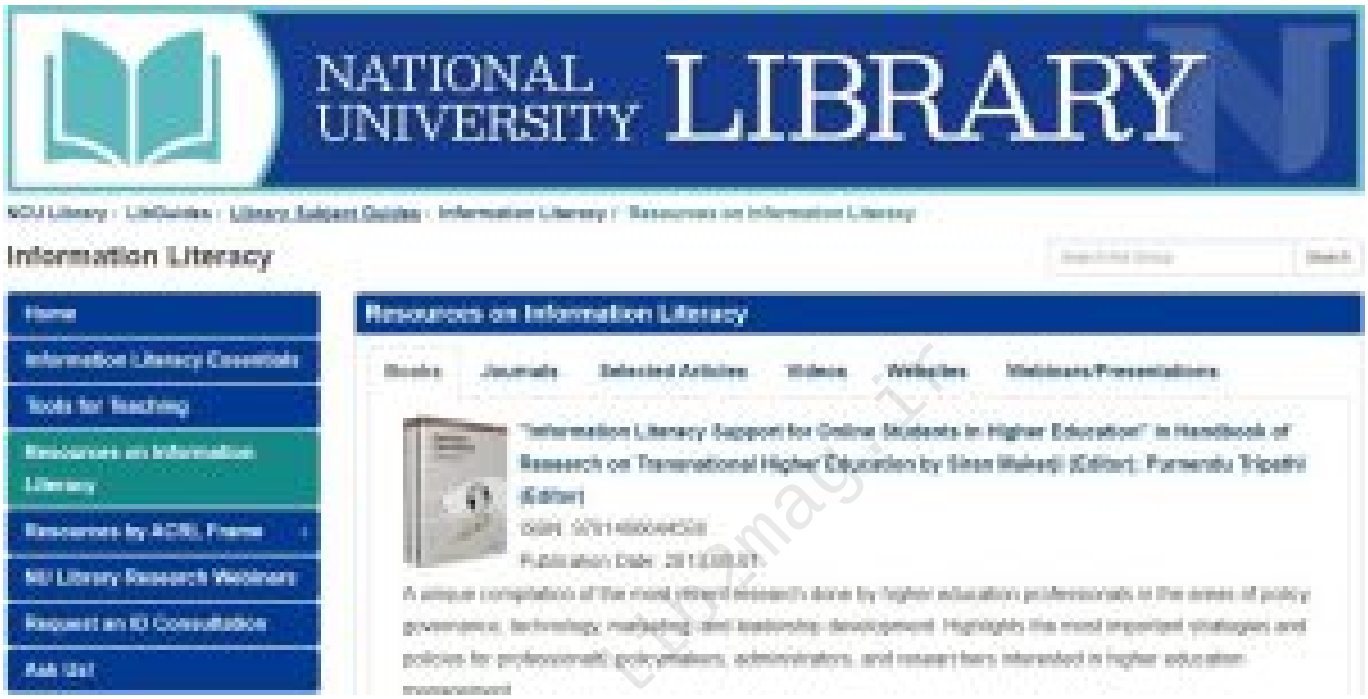

منابع سواد اطلاعاتی یونسکو[۱۲]

یونسکو نیز در موضوع سواد اطلاعاتی با اختصاص بخشی از سایت خود سعی کرده است که ابتدا قطعنامه ها، توصیه ها و اعلامیه ها را با این موضوع منتشر کند و در گام بعد منابع دیداری شنیداری، منابع ارائه شده توسط شرکا و منابع مکتوب را معرفی کرده و آنها را بروز می کند.

دراینجـــا نیز تعاریف، تمرین ها ، فعالیت ها و لینک های مفیدی برای بحث سواد اطلاعاتی هست. این کتابکه توسط انجمن کتابخانه های تحقیقاتی و دانشکده ای[۱۳]منتشر شده است-که شامل مجموعه مقالاتی با موضوع منابع آموزشی باز و سواد اطلاعاتی هست -را هم ببینید و دانلود کنید.

هیلیکس لایبرری[۱۴]

این منبع می تواند به دانش آموزان و معلمان مدارس خیلی کمک کند. بسترهای تدارک دیده شده در این سایت مانند اپلیکیشن های چکولوژی[۱۵](بستری برای یادگیری الکترونیکی)، اینفرمبل[۱۶](سواد اخبار و وقایع(رسانه))، و ابزارهایی برای درس و آزمون دانش آموزان میتواند سواد اطلاعاتی آنها را ارتقا دهد.

تمامی حقوق برای مجله کتابدار 2.0 محفوظ است. نقل مطالب مجله تنها با ذکر منبع و نام نویسنده مجاز است.

دراینجـا نیز ۷ منبع سواد اطلاعاتی معرفی شده است. این صفحه را نیز نگاه کنید. دانشگاه دومینین[۱۷] نیز یک راهنما برای تحقیقات سواد اطلاعاتی ارائه داده است.

دانشکده کیوکا[۱۸] نیز منابع آموزشی باز در حوزه سواد اطلاعاتی را در این صفحهمعرفی کرده است.

خانم ددی[۱۹] نیز در مقاله ایدر سال ۲۰۲۰ پنج منبع سواد دیجیتال را معرفی کرده و آن را در سال ۲۰۲۲ بروز کرده است.

شما نیز منابع جدید را به این لیست اضافه کنید.

منابع

Kerns SC.) 2002(Information Literacy Instruction: Theory and Practice. J Med Libr Assoc, 90(3).

-https://www.elsevier.com/connect/library-connect/information-literacy-resources-for-librarians and-their-library-users

تمامی حقوق برای مجله کتابدار 2.0 محفوظ است. نقل مطالب مجله تنها با ذکر منبع و نام نویسنده مجاز است.

[۱] PaulG.Zurowski .

[۲] Kerns .

[۳] Project Information Literacy (PIL) website.

[۴] Elsevier Researcher Academy website .

[۵] Think. Check. Submit. website .

[۶] CILIP information literacy website.

[۷] LILAC .

[۸] CILIP .

[۹] hisle.

[۱۰] webb.

[۱۱] national university library.

[۱۲] Unesco.

[۱۳] Association of College and Research Libraries .

[۱۴] Helix Library.

[۱۵] Checkology .

[۱۶] informable.

[۱۷] dominion university .

[۱۸] Keuka College .

[۱۹] Kathy Deady .

lib2mag.ir

مشخصات استناددهی به این مقاله

نویسنده(ها): ثریا زنگنه
عنوان مقاله: منابع سواد اطلاعاتی برای کتابداران و کاربران کتابخانه ها
عنوان مجله: کتابدار ۲.۰ –(عنوان لاتین: 2.0 i-Kitbdr)
دوره مجله(Vol):

تمامی حقوق برای مجله کتابدار 2.0 محفوظ است. نقل مطالب مجله تنها با ذکر منبع و نام نویسنده مجاز است.

کتابدار ۲.۰
مجله ای فناوری، مهارتی و کاربردی برای کتابخانه ها و کتابداران ایران
شاپا: 2345-3404

مشخصات استناددهی به این مقاله

شماره مجله(Issue): ۹
سال(Year): ۱۴۰۲
شناسه دیجیتال(DOI):
لینک کوتاه: http://lib2mag.ir/12949

lib2mag.ir

تمامی حقوق برای مجله کتابدار 2.0 محفوظ است. نقل مطالب مجله تنها با ذکر منبع و نام نویسنده مجاز است.